

Læreplan i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 18. mars 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget handler om å utvikle yrkesutøvere som kan bidra til å dekke samfunnets behov for ulike pedagogiske tilbud slik at barn og unge får utvikle seg allsidig. Det handler om å legge til rette for en trygg oppvekst med omsorg, lek, læring og aktiviteter som stimulerer til livsutfoldelse, undring, utforskertrang og skaperglede. Faget skal bidra til å styrke den helhetlige helsen blant barn og unge og utvikle yrkesutøvere som kan velge pedagogiske metoder som fremmer trivsel, danning og mestring. Faget skal også bidra til å utvikle yrkesutøvere som kan samarbeide profesjonelt med barn og unge, foresatte og kolleger og møte brukere i et digitalt samfunn i stadig utvikling.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnlaget for opplæringen. Vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget skal bidra til å utvikle barn og unges identitet og kultur og fremme forståelse for at likeverd og likestilling er grunnleggende verdier. I faget inngår også å forstå verdien av barnas fellesskap. Videre inngår å reflektere over egne holdninger og verdier og eget ansvar for naturen og miljøet. Faget skal også bidra til å utvikle evnen til å reflektere og tenke kritisk som grunnlag for godt faglig skjønn.

Kjerneelementer

Lek, læring og utvikling

Kjerneelementet lek, læring og utvikling handler om barn og unges utvikling og om bruk av utviklingspsykologi i det praktisk-pedagogiske arbeidet. Videre handler det om lek, læring og aktiviteter som bidrar til mestring og god selvfølelse. Omsorg som grunnlag for en trygg oppvekst står sentralt. Å praktisere hygiene og smittevern inngår også.

Samarbeid og relasjoner

Kjerneelementet samarbeid og relasjoner handler om å kommunisere og samarbeide med barn, unge, kolleger og foresatte med ulik bakgrunn. Videre handler det om tverrfaglig samarbeid og relasjonelle ferdigheter i møte med barn og unge, individuelt og i grupper.

Teknologi og lovverk

Kjerneelementet teknologi og lovverk handler om muligheter og utfordringer som barn og unge møter i en teknologisk og digital hverdag, og om å veilede barn og unge til å gjøre gode valg. Videre handler det om å bruke ny teknologi

i det pedagogiske arbeidet og å kommunisere med barn og unge og foresatte på aktuelle digitale plattformer. Det handler også om å følge etiske retningslinjer og å anvende relevant lovverk.

Didaktisk metodevalg

Kjerneelementet didaktisk metodevalg handler om å velge metoder som bidrar til barn og unges læring og mestring. Videre handler det om å observere, planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere praktisk-pedagogisk arbeid med barn og unge.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å ta i bruk praktisk-pedagogiske metoder som fremmer barn og unges livsutfoldelse, utforskertrang og skaperglede. Det handler også om å veilede barn, unge og foresatte til å gjøre gode helhetlige helsevalg.

Demokrati og medborgerskap

I vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om å respektere andres meninger og synspunkter. Det handler også om brukermedvirkning i det praktisk-pedagogiske arbeidet. Temaet handler videre om å ivareta verdiene i vårt demokratiske samfunn som grunnlag for profesjonell yrkesutøvelse og om hvordan partene i arbeidslivet samarbeider for å utvikle et bedre arbeidsliv.

Bærekraftig utvikling

I vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å ta miljøbevisste valg i det praktisk-pedagogiske arbeidet. Det handler også om hvordan levemåte, sosiale forhold, ressursbruk og teknologi påvirker miljøet.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer å kommunisere gjennom kroppsspråk, samtaler og ulike typer presentasjoner. Det innebærer å tilpasse eget språk til mottaker, innhold og formål og å kunne lytte til og vise respekt for den en snakker med. Videre innebærer det å bruke relevante faguttrykk og uttrykke egne observasjoner presist.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer å skrive planer, referater og dokumentasjon. Det handler også om å skrive egne tekster til ulike formål, mottakere og medier.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer å forstå og sette seg inn i faglitteratur og å vurdere kilder kritisk. Videre innebærer det å forstå planer og relevant regelverk. Det handler også om å anvende barne- og ungdomslitteratur i yrkesutøvelsen.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer å bruke regneverktøy, statistikk og diagrammer og utføre økonomiske beregninger. Det innebærer også å bruke regnearter i det pedagogiske arbeidet og måleenheter i arbeidet med ernæring og kosthold for barn og unge.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget innebærer å innhente og behandle informasjon og fagstoff. Videre innebærer det å vurdere, organisere og bruke informasjon fra digitale kilder hensiktsmessig og følge regler for opphavsrett. Det handler også om å anvende digitale samhandlingsprosesser i det pedagogiske arbeidet. Digitale ferdigheter innebærer dessuten å utvikle digital dømmekraft og å vurdere egen rolle på internett og i sosiale medier.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering barne- og ungdomsarbeiderfaget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- observere barn og unge og planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere aktiviteter
- bruke pedagogiske metoder som bidrar til motivasjon og fremmer glede og mestring
- planlegge og gjennomføre aktiviteter som bidrar til å utvikle barn og unges helhetlige helse, individuelt og i grupper

- legge til rette for og reflektere over verdien av frilek
- bruke regnearter og barne- og ungdomslitteratur i det pedagogiske arbeidet
- iverksette tiltak som bidrar til å styrke barn og unges sosiale kompetanse og kulturkompetanse
- planlegge måltider og lage næringsrik mat for barn og unge i tråd med gjeldende anbefalinger fra helsemyndighetene
- bruke kunnskaper om samisk kultur og egenart i det pedagogiske arbeidet
- planlegge og gjennomføre aktiviteter tilpasset årstidene og fortelle om og tilrettelegge for markeringer av høytider og merkedager
- utføre arbeidet i tråd med gjeldende regelverk og bidra til tverrfaglig samarbeid i det pedagogiske arbeidet
- kommunisere med barn og unge på en måte som fremmer trygghet og tillit, og som støtter utviklingen av gode relasjoner
- bruke ulike strategier for kommunikasjon og samhandling med barn og unge og bruke tegn til tale
- praktisere brukermedvirkning og medbestemmelse i møte med barn, unge og foresatte
- drøfte hva rollemodeller betyr i barn og unges sosialiseringssprosess
- gi behovstilpasset omsorg til barn og unge og bidra til egenomsorg
- identifisere tegn på omsorgssvikt og andre bekymringsfulle forhold og kunne varsle via tjenestevei
- gjennomføre tiltak som forebygger ensomhet, krenkende atferd og utenforskap og som fremmer inkludering og mangfold
- bruke strategier for konflikthåndtering og veilede barn og unge i å håndtere konflikter
- gjennomføre tiltak som forebygger kriminalitet og bruk av rusmidler
- iverksette tiltak som ivaretar miljøet, og vise barn og unge hvordan de kan bidra
- iverksette tiltak som ivaretar hygiene, forebygger sykdommer og hindrer smitte
- bruke prinsippene for universell utforming og ergonomi, og gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet i eget arbeid
- utføre grunnleggende førstehjelp tilpasset barn og unge
- bruke digitale og teknologiske hjelpemidler, vise digital dømmekraft og veilede barn og unge i dette
- reflektere over hva det vil si å være en profesjonell yrkesutøver
- ivareta egne rettigheter og plikter i arbeidsforholdet og gjøre rede for hvordan partene i arbeidslivet utfører sin samfunnsrolle i den norske modellen

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i barne- og

ungdomsarbeiderfaget når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før fagprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i lærefaget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 barne- og ungdomsarbeiderfaget skal avsluttes med en fagprøve. Alle skal opp til fagprøven som skal gjennomføres over tre virkedager.